

DIE HOËRSKOOL WONDERBOOM

VAKKEUSES

GRAAD 8-9:

Verpligte vakke:

- Afrikaans Huistaal
- Engels Eerste Addisionele Taal
- Wiskunde
- Lewensoriëntering
- Natuurwetenskappe
- Sosiale Wetenskappe
- Tegnologie
- Ekonomiese- en Bestuurswetenskappe
- Skeppende Kunste

Die vak, Skeppende Kunste, bestaan uit twee komponente. By Die Hoërskool Wonderboom is daar keuse t.o.v. watter twee komponente 'n leerder wil neem:

- ✓ Drama en Kuns,
- ✓ Drama en Musiek, of
- ✓ Drama en Dans

Verreikingsvakke:

Die onderstaande vakke is verpligtend vir alle leerders, maar vorm nie deel van die leerder se gemiddeld nie:

- Leesvaardigheid
- Rekenaarvaardigheid
- Tekene

GRAAD 10-12:

Inligting wat hier voorsien word, is volgens die beleid vir **Verdere Onderwys en Opleiding (VOO)** soos vervat in die Departement van Onderwys se Kurrikulum en Assesseringsverklarings Graad 10 tot 12 wat met ingang 2012 vir graad 10 ingefaseer is. Onthou egter die volgende:

- Die graad 9-leerder se vakkeuse vir graad 10-12 kan nie aan die kind alleen oorgelaat word nie.
- Dit is die verantwoordelikheid van die ouer om leiding en steun aan die kind te gee en saam met die kind 'n besluit te neem.
- Die skool se verantwoordelikheid is om inligting en advies aan die ouer en kind te gee.
- Die finale keuse bly egter altyd die verantwoordelikheid van die ouers, mits die leerder aan die vereistes vir die vak voldoen.
- Die keuse van elke leerder word deur die skool geverifieer en gekontroleer.
- Die PAM-dokument bepaal die klasgrootte en hoeveelheid leerders wat die vak kan neem in 'n klas, wat dan die beskikbaarheid van die vak op die skoolrooster bepaal.

Hoe bepaal ek my kind se vakke vir Graad 10?

- Voldoende kennis en begrip van u kind se besondere vermoëns, aanleg, belangstelling en ideale is noodsaaklik.
- Kyk na u kind in sy/haar totaliteit en moenie 'n bepaalde aspek, byvoorbeeld belangstelling, belangriker as ander talente ag nie.
- Die resultaat van byvoorbeeld aanleg– en/of belangstellingstoetse, moet saam met skolasiese prestasie, gemotiveerdheid, ingesteldheid, persoonlikheid, ensovoorts beoordeel word.
- Die finale keuse moet op basiese opvoedkundige beginsels berus.

Neem die volgende in ag, voordat 'n finale keuse gemaak word:

1. Individuele verskille

Mense verskil van mekaar. Elke kind is uniek met sy/haar eie besondere vermoë, aanleg, belangstelling, persoonlikheid en toekomsverwagtinge.

2. Skolasiese vermoë

Skolasiese vermoë is die aangebore, potensiële vermoë van die mens om te kan leer en akademies te kan presteer. Omdat die mens so 'n komplekse wese is en omgewingsfaktore 'n invloed op hom kan hê, is dit nie maklik om te voorspel presies wat hy/sy op akademiese gebied kan vermag nie.

Ouers en leerders moet poog om 'n realistiese keuse te maak wat op historiese en feitlike inligting gebaseer is. Die skoolrapport is 'n betroubare maatstaf van 'n kind se skolasiese prestasie.

Indien 'n leerder swak presteer in 'n bepaalde vak/vakke in graad 8 en 9, is dit onwaarskynlik dat hy/sy in die VOO-fase in daardie vak goed sal presteer.

3. Aanleg

Dit is die potensiaal waaroor 'n persoon beskik wat hom/haar in staat stel om met opleiding en/of oefening 'n bepaalde vlak te kan bereik.

Aanleg, tesame met belangstelling, houding, motivering en ander persoonlikheidseienskappe, sal in 'n groot mate die uiteindelijke sukses van die leerder bepaal.

4. Belangstelling

Die belangstelling van die leerder is ook belangrik wanneer vakkeuses gedoen word. Dit kan egter nie as enigste maatstaf dien nie. Belangstelling, tesame met skolasiese vermoë, aanleg en individualiteit moet die basis vir die vakkeuse vorm.

**Vakke maak
Saak**

VAKKE:

Die goedgekeurde vakke vir VOO is in twee groepe verdeel, naamlik **Groep A** (vier verpligte vakke) en **Groep B** (keusevakke, waarvan drie gekies moet word).

Algemene opmerkings:

1. Die minimum hoeveelheid leerders wat 'n vak kan kies, word volgens die PAM-dokument (Personnel Administrative Measurement) van die Departement van Onderwys voorgeskryf. Dit bepaal of 'n vak aangebied kan word of nie.
2. **Vakke wat in graad 9 gedruip is, moet verkieslik nie as keusevakke in Groep B oorweeg word nie.**
3. **Indien 'n leerder Wiskunde in graad 9 drui, MOET Wiskundige Geletterdheid in graad 10 geneem word.**
4. Rekenaarverwante vakke wat gekies kan word, is Inligtingstegnologie (IT) en Rekenaartoevoegingstegnologie (RTT).

Inligtingstegnologie fokus op die oplos van probleme deur middel van programmering (Delphi), die opstel van 'n databasis en aspekte soos e-kommunikasie, mens-rekenaar-interaksie, sosiale implikasies van die rekenaar, nuwe tegnologie, ensovoorts. Dit word sterk aanbeveel vir leerders wat ingenieurswese wil gaan studeer. Die keuse van IT as vak is onderhewig aan **keuring** op grond van akademiese prestasie in graad 9, spesifiek in Wiskunde.

Rekenaartoevoegingstegnologie fokus op die hantering van inligting en oplos van probleme deur die gebruikmaking van toepassingspakkette (Word, Excel, Access, Frontpage, ensovoorts). Teoreties word hier aandag geskenk aan die volgende onderwerpe: hardeware, sagteware, netwerke, rekenaarsekuriteit en rekenaartek.

Inligtingstegnologie sowel as **Rekenaartoevoegingstegnologie** mag gekies word.

Leerders wat Inligtingstegnologie kies, MOET Wiskunde neem en nie Wiskundige Geletterdheid nie.

5. **Indien 'n leerder Fisiese Wetenskappe wil kies, MOET Wiskunde geneem word.**
6. **Leerders moet 50% vir Wiskunde in Graad 9 bereik, ten einde Wiskunde as vak in Graad 10 te neem.**

GROEP A (VIER VERPLIGTE VAKKE)

• AFRIKAANS HUISTAAL

Afrikaans is verpligtend vir alle leerders en word slegs as Huistaal aangebied. Slaagvereiste = 40%

BENADERINGSWYSE

Afrikaans word aan die hand van die KABV-vereistes onderrig en deurlopend geassesseer. Die fokus val op die vaslegging en uitbreiding van taal en geletterdheid en word deur prestasie-omskrywings gerekordeer.

KURRIKULUM

Drie groot afdelings naamlik lees, praat en skryf word onderskei, maar dit word met mekaar geïntegreer.

VAKAKTIWITEITE

Afrikaans-Olimpiade, Skryfkompetisie, Afrikaans-Ekspo en ander vakverwante aktiwiteite wat redenaars en debat insluit, word hanteer.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Vertaler, tolk, diplomaat, joernalis, radio- en TV-kopieskrywer, onderwyser, reklamewese, kommunikasie, buitelandse inligtingsdiens, skakelbeampte.

• ENGLISH FIRST ADDITIONAL LANGUAGE

APPROACH

We teach mainly communicative skills, with the emphasis on speaking, reading, writing and listening in curriculum context and continuous assessment.

SYLLABUS

The main categories are oral [listening, speaking, reading], language structures, visual literacy, comprehension, literature, poetry and creative and functional writing.

SUBJECT ACTIVITIES

Public speaking- and creative writing competitions.

CAREER POSSIBILITIES

Translator, interpreter, editor, copywriter, proof-reader, journalist, advertising, radio or TV-presenter, writer, communications, teacher, tourist guide, playwright.

English

3. WISKUNDE OF WISKUNDIGE GELETTERDHEID

Een van bogenoemde moet geneem word. **As 'n leerder minder as 50% vir Wiskunde na afloop van 'n eksamen in graad 9 kry, sal die leerder aanbeveel word om Wiskundige Geletterdheid in graad 10 te neem.**

As 'n leerder Wiskunde aan die einde van graad 9 drui (slaagvereiste 40%), sal Wiskunde nie in graad 10 geneem kan word nie.

'n Leerder sal in graad 10 toegelaat word om na afloop van 'n eksamen vanaf Wiskunde na Wiskundige Geletterdheid te vervlak, maar 'n skuif van Wiskundige Geletterdheid na Wiskunde sal onmoontlik wees.

❖ WISKUNDE

Probleemoplossing is die sentrale fokus in die onderrig en leer van Wiskunde met die spesifieke doelstellings: die ontwikkeling van die vermoë om logies te redeneer, te veralgemeen, te verbesonder, te organiseer, analoë te trek en te bewys, asook die ontwikkeling van insig in ruimtelike verwantskappe en meting. Slaagvereiste: 30%.

'n Liefde en werksetiek word doelbewus vir die vak gekweek.

VAKAKTIWITEITE

Olimpiades en gratis ekstra Wiskunde Klasse by die skool.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

'n Persentasie van ongeveer 70% vir Wiskunde is 'n voorvereiste vir verdere studie in ingenieurswese, medies, tandheelkunde, veeartseny, natuurwetenskappe, rekenaarstudie, statistiek, sekere landbouwetenskappe, boukunde, tegnika, aptekerswese, ens.

❖ WISKUNDIGE GELETTERDHEID

Die bevoegdhede wat ontwikkel is deur Wiskundige Geletterdheid laat individue toe om sin te maak van, deel te neem in en by te dra tot die wêreld van die een-en-twintigste eeu – 'n wêreld wat gekenmerk word deur getalle, argumente gebaseer op getalle en data wat op verskillende maniere voorgestel en verdraai is. Sulke bevoegdhede sluit in die vermoë om te kan redeneer, besluite te kan neem, probleme te kan oplos, hulpbronne te kan bestuur, inligting te kan interpreteer, lyste van gebeurtenisse te kan maak en die gebruik en toepassing van tegnologie. Leerders word blootgestel aan beide wiskundige inhoud en lewensgetroue konteks om hierdie bevoegdhede te ontwikkel.

4. LEWENSORIËTERING

Dit is 'n vak wat nie vir die toelatingpuntetelling (TPT-telling) tel nie.

BENADERINGSWYSE

Lewensoriëntering is die studie van die self in verhouding tot andere en tot die samelewing. Hierdie vak behandel die vaardighede, kennis en waardes oor die self, die omgewing, verantwoordelike burgerskap, 'n gesonde en produktiewe

lewe, sosiale betrokkenheid, ontspannings- en fisiese aktiwiteite, loopbane en loopbaankeuses. Dit sluit geleenthede in om betrokke te raak by die ontwikkeling en praktyke van 'n verskeidenheid lewensvaarighede om probleme op te los, om ingeligte besluite en keuses te maak en om gepaste aksies te neem om betekenisvol en suksesvol in 'n snelveranderende samelewing te leef. Dit fokus nie net op kennis nie, maar dit beklemtoon ook die belangrikheid van die toepassing van vaardighede en waardes in werklike lewensituasies, deelname aan 'n fisiese aktiwiteit en inisiatiewe.

KURRIKULUM

Lewensoriëntering is een van die vier fundamentele vakke wat vir die Nasionale Senior Sertifikaat, vereis word. Dit is 'n unieke vak wat 'n holistiese benadering toepas ten opsigte van die persoonlike, maatskaplike, intellektuele, emosionele, geestelike, motoriese en fisiese groei en ontwikkeling van die leerders. Dit moedig die ontwikkeling van 'n gebalanseerde en selfversekerde leer aan wat 'n bydrae kan maak tot 'n regverdig en demokratiese samelewing, 'n produktiewe ekonomie en verbeterde lewensgehalte vir almal.

Die noodsaaklikheid van Lewensoriëntering

Dié leerarea rus leerders toe om hulle talente te gebruik sodat hulle, hul volle potensiaal op verskillende terreine kan ontwikkel. Dit help hulle om vaardighede te ontwikkel om gesonde verhoudings te sluit, om 'n positiewe bydrae tot hulle gesin, gemeenskap en die samelewing te lewer en om die kernwaardes van die Grondwet van Suid-Afrika te verstaan en uit te leef.

Dit help hulle ook om hulle eie waardestelsel te ontwikkel en groter begrip te kry vir die belangrikheid van die waardes wat hulle eie en ook ander kultuurgroepe in Suid-Afrika koester. Lewensoriëntering rus leerders toe om hulle grondwetlike regte en verantwoordelikhede uit te oefen, om die regte van ander te respekteer en om verdraagsaam te wees teenoor ander in 'n land van groot kulturele en godsdienstige diversiteit.

GROEP B: KEUSEVAKKE - KIES ENIGE DRIE **(mits dit in die leerder se rooster pas)**

• FISIESE WETENSKAPPE

TOELATINGSVEREISTES

Fisiese Wetenskappe in graad 10 word aanbeveel vir leerders wat in graad 9 die fisika- en chemie-afdeling van Natuurwetenskappe op minstens vlak 4 (50%) geslaag het. Wiskunde is verpligtend.

BENADERINGSWYSE

Praktiese werk geniet 'n hoë prioriteit. Leer deur self te doen en te ontdek. Leerders se vermoë om logies te redeneer, verbande in te sien en gevolgtrekkings te maak, word ontwikkel.

Die rol van hierdie vak in die lewe van elke Suid-Afrikaner:

Die Fisiese Wetenskappe beïnvloed wetenskaplike en tegnologiese ontwikkeling wat die basis is vir 'n land se ekonomiese groei en sosiale welvaart is. Hierdie vakgebied stel die leerder in staat om basiese kennis te verwerf wat betref tegnologiese ontwikkeling op die terreine van behuising, die kos wat ons eet, die

klere wat ons dra, materiale wat ons gebruik, mediese diagnoses en behandelings, rekenaars en ander inligtingstegnologie. Die nuwe kurrikulum van die Fisiese Wetenskappe stel hom ten doel om die verwerwing van wetenskaplike kennis en wetenskaplike geletterdheid meer toeganklik vir alle Suid-Afrikaners te maak.

VAKAKTIWITEITE

Opvoedkundige uitstappies, Wetenskap Olimpiade, Expo vir Jong Wetenskaplikes.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Ingenieurswese, natuurwetenskappe, geneeskunde, tandheelkunde, veeartsenykunde, landbouwetenskappe, arbeids- en fisioterapie, optometrie, lugvaart en nog vele meer.

• LEWENSWETENSKAPPE

Dit is 'n biologiese vak en behels die studie van lewe (plant- en dierkunde, insluitend anatomie en fisiologie) in 'n veranderende natuurlike en mensgemaakte omgewing. Lewenswetenskap is 'n praktiese vak en gereelde prakties werk (mikroskoopwerk, werkkaarte, disseksies) word gedoen. Uitstappies word onderneem. Leerders sal navrae, probleemoplossing, kritiese denke en ander vaardighede ontwikkel en sal dié vaardighede gebruik om Lewenswetenskappe te interpreteer en te gebruik om verskynsels te verduidelik. Hulle sal die kennis in hulle persoonlike lewens as verantwoordelike burgers toepas, om sodoende 'n gesonde leefstyl aan te kweek en om bronne effektief te bestuur. Deur Lewenswetenskappe te bestudeer, kan die leerders die onderlinge verwantskappe tussen die mens (diere en plante) en die omgewing en die gemeenskap beter verstaan.

Die doel van die bestudering van Lewenswetenskappe

1. Die ontwikkeling van wetenskaplike kennis en begrip.
2. Die ontwikkeling van die wetenskaplike ondersoek.
3. Die ontwikkeling van 'n begrip van die rol van wetenskap in die samelewing.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Enige mediese wetenskappe soos geneeskunde, tandheelkunde, veeartsenykunde, landbouwetenskappe, arbeids- en fisioterapie, optometrie, omgewingsbestuur, natuurbewaring en nog vele meer.

• REKENAARTOEPASSINGSTEKNOLOGIE (RTT)

KURRIKULUM

Die vak handel oor die effektiewe gebruik van inligting- en kommunikasietegnologie vir 'n eindgebruiker in 'n rekenaartoepassingsomgewing, in verskillende sektore van die samelewing. Die inhoud dek teoretiese sowel as praktiese aspekte van die rekenaar en sy gebruike asook die invloed van die tegnologie op die mens en sy omgewing. Word, Excell, Access en Powerpoint word gebruik om die leerders te help om in 'n kantooromgewing werk met 'n rekenaar te doen.

BENADERINGSWYSE

Dit rus die leerder toe met kennis, vaardighede, waardes en benaderings tot die ontwerp, ontwikkeling en uitstuur van inligting in verskillende formate. RTT maak dit ook vir leerders moontlik om data te versamel, te analiseer en te korrigeer en dit dan weer te manipuleer en te verwerk om dit na verskillende sektore te versprei. Hulle leer dus om die verskillende programme saam te gebruik.

FOKUSAREAS

Die vak bestaan uit 'n teoretiese en 'n praktiese component (PAT).

- Basiese kennis van inligting en kommunikasietegnologie
- Geïntegreerde eindgebruiker rekenaartoepassingsvaardighede en kennis van probleemoplossing – die verwerking, aanbieding en uitstuur van inligting
- Inligtingsbestuur – toepas van vaardighede deur die gebruik van eindgebruiker-rekenaartoepassings.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Alle instansies vereis rekenaarvaardighede. RTT gee die agtergrond om 'n databasis te bou en te onderhou, die kennis om 'n finansiële oplossing te skep vir 'n rekenkundige beroep en die agtergrond om in 'n rigting te gaan waar mens rekenaars regmaak of bou. Met die nuwe kurrikulum kan jy selfs webontwikkeling doen. Dit is dus 'n vak wat jou reeds toerus om verskillende pakkette geïntegreerd te gebruik en kom handig te pas by die inhandiging van take tot op universiteitsvlak en later in die werksomgewing.

• IT – INLIGTINGSTEGNOLOGIE

TOELATINGSVEREISTES

Die leerder wat hierdie vak kies moet 'n goeie punt in Wiskunde in graad 9 kry. Dit is 'n goeie maatstaf om te bepaal of dit binne sy/haar belangstelling val. Inligtingstegnologie word as vak aanbeveel waar die leerder beplan om 'n rigting te volg wat te doen het met probleemoplossing, ingenieurswese, aktuarieel, informatika en stelselbeheer.

KURRIKULUM

Dit bestaan uit 'n praktiese- (PAT) en teoretiese komponent.

BENADERINGSWYSE

Die klem is op probleemoplossings deur logiese denke, inligtingsbestuur en kommunikasie. Dit fokus ook op die ontwikkeling van rekenaartoepassings deur gebruik te maak van bestaande programme [soos Delphi vir die skryf van programme]. Die vak ontwikkel ook 'n bewustheid en verstaan van die sosiale, ekonomiese en ander implikasies van die rekenaar op die leefwêreld van die mens.

• REKENINGKUNDE

BENADERINGSWYSE

Rekeningkunde word praktykgerig aangebied en konsentreer daarop om leerders met praktiese vaardighede toe te rus om hulle beroepsgereed te maak. Leerders ontwikkel karaktereienskappe soos deeglikheid, akkuraatheid, netheid, redenasievermoë en integriteit.

KURRIKULUM

Rekeningkunde bestaan uit die versamel, rekording en ontleding van finansiële inligting met die oog daarop om finansiële besluite te kan maak. 'n Balans tussen teorie en die praktyk word gehandhaaf om te verseker dat 'n leerder tot die arbeidsmark kan toetree of verder kan studeer.

VAKAKTIWITEITE

Deelname aan die Rekeningkunde Olimpiade.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

'n Noodsaaklikheid vir enige beroep vanaf 'n tuisteskepper [begroting] tot 'n ouditeur [geoktrooieerde rekenmeester]. Verpligte vak vir enige B.Com-rigting. Dit word ook vereis vir verskeie ander studierigtings soos bv. LLB (sien inligting vanaf universiteite), die slaag van 'n Rekeningkunde-module. Elke landsburger moet sy eie finansies kan bestuur.

Rekeningkundige vergelyking

$$\mathbf{E = B + L}$$

Eienaarsbelang   Bates   Laste

Hierdie vergelyking MOET ALTYD balanseer

• EKONOMIE

BENADERINGSWYSE

Ekonomie is 'n dinamiese, toekomsgerigte vak waar aktuele ekonomiese aangeleenthede soos bv. die invloed van inflasie, rentekoerse, wisselkoerse, die petrolprys, die goudprys, stakings, ensovoorts op ons land se ekonomie en sy mense, krities ondersoek en bespreek word.

KURRIKULUM

Dit bestudeer deelnemers aan die ekonomie wat huishoudings, besighede en die owerheid insluit, produksie van goedere en dienste; huidige ekonomiese struktuur van Suid-Afrika, nasionale inkome, prysvorming, ekonomiese ontwikkeling, internasionale ekonomie en die rol van die regering.

VAKAKTIWITEITE

Sakepublikasies soos *Finweek*, powerpoint-aanbiedinge, en DVD's word deurentyd gebruik om op hoogte te bly van verwickelinge in die wêreld ekonomie. Aktiewe deelname van leerders is spontaan omdat hulle geprikkel word deur die impak van ekonomiese gebeure op die alledaagse lewe. Bywoon van seminare aangebied deur bv. die Sakekamer of Solidariteit.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Ekoonom, onderwyser, effektemakelaar, bankier, personeelbestuurder, sakebestuurder, staatsaanklaer, eie besigheid (entrepreneur), toerismebestuur, statistikus, portefeuljebestuurder.

Die sillabus wat op skool in Ekonomie gevolg word, sal 'n groot aanwys wees wanneer jy Ekonomie op universiteit neem. Jy sal wel 'n deeglike agtergrond van Ekonomie hê, wat sal help op universiteit. Wanneer jy die volgende kursusse oorweeg, word Ekonomie as vak ingesluit: B.Com, B. Prok., Aktuaris, Ingenieurswese en nog vele meer.

• BESIGHEIDSTUDIES

BENADERINGSWYSE

Die leerders word na elke lesaanbieding die geleentheid gegee om praktykgerigte werksopdragte te voltooi. Verskeie assesseringsmetodes word gebruik.

KURRIKULUM

Besigheidstudies behels byvoorbeeld:

- hoe om 'n sakeplan op te stel
- hoe om jou eie onderneming te begin
- verskillende tipe ondernemingsvorme en hoe dit opgerig word
- watter wette jou as entrepreneur raak
- wat etiese en professionele gedrag is

- wat kreatiewe probleemoplossing is en
- wat menslike hulpbronne is vanaf onderhoudvoering tot die indiensnemingskontrak.

VAKAKTIWITEITE

Praktiese opdragte sodat die leerders die praktyk kan beleef en sodoende toegerus kan wees vir die toekoms.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Entrepreneur, menslike hulpbronbestuurder, bemarkingsbestuurder, aankoopbestuurder, produksiebestuurder, finansiële bestuurder en vele meer.

• GEOGRAFIE

BENADERINGSWYSE

Geografie stel leerders in staat om verskynsels, prosesse en ruimtelike patrone te verklaar. Leerders leer om ingeligte besluite te neem, veral oor die veranderende omgewing. Klem word op volhoubare ontwikkeling en die toepassing van geografiese vaardighede gelê. Geografiese inligtingstelsels is 'n opwindende nuwe veld wat as onderafdeling van die kaartwerk geïnkorporeer word en word graag aanbeveel vir leerders wat belangstelling en vaardigheid in inligtingstechnologie en rekenaarsvaardighede het.

KURRIKULUM

Die vak bestaan hoofsaaklik uit twee komponente naamlik teorie en kaartwerkvaardighede. Geografie is 'n mens- en omgewingswetenskap wat baie goed skakel met Lewenswetenskap, Ekonomie, Fisiese Wetenskap, RTT en IT, Omgewingstudies en Toerisme.

Nuusgebeure van geografiese belang word in die klas hanteer.

Leerders moet daarop let dat **KAARTWERKVAARDIGHEDE** hoofsaaklik in graad 10 afgehandel word en dat slegs toepassing van die teorie in gr 11 en gr 12 behandel word. Leerders moet oor basiese berekeningsvaardighede beskik om kaartwerk te kan doen.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Geografiese inligtingstelsels, omgewingsimpakspesialis, kartograaf, stads- en streeksbeplanner, geomorfoloog, geoloog, marine-bioloog, klimatoloog, (weervoorspelling), toergids/veldgids, toeroperateur/reisagent, joernalis, museumkurator/personeel, onderwys, toerisme, argitektuur, vlieënier, ingenieur.

• GESKIEDENIS

BENADERINGSWYSE

Die studie van geskiedenis is relevant vir die moderne wêreld en die wyse waarop ons krities met die wêreld rondom ons omgaan. Dit wil die leerders uitdaag om argumente te struktureer, krities met relevante onderwerpe om te gaan en oor die algemeen, die jong breinkragte leer om te dink. Geskiedenis is 'n sosiale wetenskap en stel die leerder bekend aan die:

- Sosiologie
- Sielkunde
- Politiek
- Ekonomie, en
- Kultuurverhoudings

KURRIKULUM:

- Navorsingsvaardighede: die vermoë om idees in 'n leerbare en georganiseerde vorm aan te bied
- Onafhanklike en kritiese denke
- Analitiese vaardighede
- 'n Kritiese bewussyn

Eienskappe wat vereis word:

- Sterk taalvaardighede
- Ontwikkelde oordeel
- 'n Liefde vir lees
- Politiese en sosiale ingeligtheid
- 'n Verligte gees

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Argeologie, museum kurator, argivis, geskiedkundige, onderwyser en siviele amptenaar, volkekunde, sielkunde, politieke studies, joernalistiek.

• MUSIEK

TOELATINGSVEREISTES

Musiek as vak is 'n sterk aanbeveling vir studierigtings soos ingenieurswese omdat 'n voornemende student akademiese veelsydigheid en selfdissipline as gesogte uitkomst vir hierdie vak aanleer.

Dit is ongelukkig nie moontlik vir 'n leerder om in graad 10 eers met Musiek as vak te begin nie; daarom is alle voornemende kandidate onderworpe aan 'n keuringsproses. Leerlinge wat alreeds in graad 8 en 9 Musiek as vak geneem het, word op grond van prestasie in die vak gekeur, andersins word aanbeveel dat 'n leerder op minimum graad 3 praktiese en teoretiese vlak moet wees om sukses te behaal.

'n Addisionele heffing word naas skoolgeld gehef.

BELANGRIK OM TE WEET

Slegs een instrument word saam met die relevante teoretiese komponente aangebied, maar leerlinge wat 'n tweede instrument buitemuurs neem, kan dit ook as deel van die praktiese komponent van die vak aanbied.

Dink hieroor na – leerlinge wat nie 'n voltydse loopbaan in musiek wil volg nie, het die geleentheid om, as deel van 'n algemene skolastiese opleiding, Musiek in al sy fasette as 'n skoolvak te ervaar. Dit is 'n gulde geleentheid wat in min skole aangebied word. Leerlinge wat wel musiek as loopbaan oorweeg, word hier deeglik voorberei vir hulle musiekstudies.

Musiek as matriekvak word hoog geag wanneer aansoek gedoen word by tersiêre instellings, selfs al word loopbaanrigtings soos medies of ingenieurswese oorweeg. Dit is wyd bekend onder universiteitsakademics dat musiek as vak selfdissipline en selfmotivering kweek.

VAARDIGHEDE EN KENNIS

Musiek behels die volgende aktiwiteite in 'n geïntegreerde program:

- Musiekvoordrag: solo- en groepwerk
- Algemene Musiekkennis
- Komposisie, verwerking, improvisasie
- Studie en analise van musiekstyle binne verskillende musiekkulture
- Musiekgeletterdheid
- Musiektegnologie
- Navorsingsprojekte

VAKAKTIWITEITE

- Musiekoueraande vir elke graad word in die vorm van 'n konsert aangebied.
  - Deelname aan eisteddfods word aangemoedig en ondersteun.
-

• VISUELE KUNSTE

TOELATINGSVEREISTES

Leerders moet besik oor 'n kunsaanleg en kreatiewe vermoëns.

KURRIKULUM

Ons dinamiese departement is betrokke by 'n uiteenlopende verskeidenheid van kunsteorieë en praktiese komponente wat visuele kunste in ons samelewing vandag bekleë.

Visuele kuns bied opwindende en uitdagende leeruitkomstes aan, wat konseptualisering, kunsgeskiedenis, beeldende kunste, visuele kommunikasie en visuele kultuurstudies insluit.

TEORETIESE EN PRAKTIESE AFDELINGS

Kunsgeskiedenis in graad 10 en 11 behels die internasionale kunsbewegings vanaf die ontstaan van kuns tot die 20ste eeu se kuns

Graad 12 kunsgeskiedenis fokus op die kontemporêre Suid-Afrikaanse kunstenaars, geïntegreerd met 20ste eeuse internasionale kunsbewegings.

Praktiese komponente van visuele kuns sluit 'n verskeidenheid mediums en tegnieke in wat die leerder beoefen en in spesialiseer.

BENADERINGSWYSE

Die ontwikkeling van 'n fantastiese kunstalente en kreatiwiteit, genotvolle kunsbeoefening, praktiese lesse en teorieklasse. Spesiale erkenning word toegeken aan leerders wat by kunskompetisies presteer.

VAKATIWYTEITE

Deelname aan jaarlikse kunsuitstalling, eisteddfod deelname, werksinkels en nog vele meer.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Kunstenaar, modeontwerp, interieur-ontwerp, argitek, advertensie- en webontwerp, kunsonderwyser, kunskritikus, inligtingsontwerp en nog vele meer.

• ONTWERP

BENADERINGSWYSE

In graad 10 word 'n oorsig gedoen oor die vier hoof ontwerprigtings, nl. inligtingsontwerp, produkontwerp, oppervlakteontwerp en argitektuur.

TOELATINGSVEREISTES

Kreatiwiteit en ook die vermoë om buite die normale te kan dink. Entoesiasme speel 'n groot rol, ook 'n liefde vir skep, verf en teken.

Aankoop van sekere materiale soos gouache, potlode, kwaste, ontwerp bord en werksboeke.

Daar is twee kponente nl. PRAKTIES EN TEORIE.

VAKAKTIWITEITE

Deelname aan uitstallings en eisteddfod.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Reklame-ontwerp, animasie, digitale ontwerp, film en video, grafiese ontwerp, handelsmerkkommunikasie-ontwerp, industriële ingenieurswese, argitektuur, stedelike en landskapsontwerpers, binnehuisseontwerp, tekstielontwerp, modeontwerp, juweliersontwerp, illustreerders, verpakkingsontwerpers, fotografe, multimedia, en vele meer.

• DRAMATIESE KUNSTE

DRAMATIESE KUNSTE – WAT BEHELNS ONNS VAK?

Om voor 'n groep mense te praat, veral as hulle onbekend is, is seker een van die senutergendste dinge wat daar is. Wat dit soveel meer intimiderend maak, is die wete dat die eindresultaat wat jy, of ander, graag sal wil hê, afhang van die wyse waarop jy jousef gaan uitdruk.

Die primêre doelwit van Wonnies se Drama Departement is om ons kinders te help om hulle kommunikasievaardighede en – vermoëns te ontwikkel en te verbeter (wat noodsaaklik is om sukses te behaal in elke aspek van die lewe).

Die doelwit wat egter parallel met bogenoemde loop, is om 'n platform te bied vir leerders wie se passie die verhoog en filmkamera is.

'n Addisionele heffing word naas skoolgeld gehef.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Akteur, regisseur, klankingenieur, beligting, teaterproduksies, motiveringspreker.

• **DANSSTUDIES**

TOELATINGSVEREISTES

Leerlinge kan nie in graad 10 eers met DANS as vak begin nie, daarom is alle voornemende kandidate onderworpe aan 'n keuringsproses. Leerlinge wat alreeds in graad 8 en 9 dans as vak geneem het, word op grond van prestasie in die vak gekeur, andersins word aanbeveel dat 'n leerder op minimum graad 5 of *Intermediate Foundation* praktiese vlak moet wees om sukses te behaal.

'n Addisionele heffing word naas skoolgeld gehef.

Voldoende talent, fokus en doelgerigtheid is 'n voorvereiste. Oudisies word afgelê.

DOELSTELLINGS:

Die skep en aanbied van dansproduksies vorm 'n belangrike komponent van hierdie vak.

Die ontwikkeling van verskillende danstegnieke en dansstyle soos kontemporêr, jazz en ballet – Die leerder moet vaardighede aanleer om haar styl en tegniek te verbeter. So word sy 'n beter danser.

Reflekteer die teorie van dans met betrekking tot musiek, dansgeskiedenis en gesondheidsorg.

Om leerders te begelei tot hoër kennisvlakke en 'n grondige insig en begrip van die basiese beginsels van die vak sodat dit hom/haar sal voorberei en toerus vir verdere opleiding/studies.

• **INGENIEURSGRAFIKA EN -ONTWERP (IGO)**

SPESIALE VEREISTES

Leerders wat die vak neem moet die verpligte voorgeskrewe werkboek, handboek, tekengereedskap en tekenbord aankoop alvorens met die vak begin word.

BENADERINGSWYSE

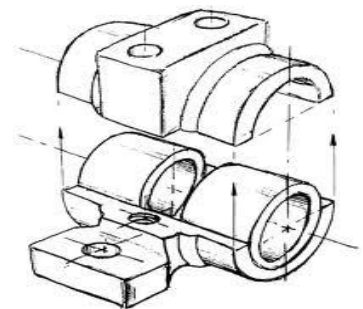
Voorwerpe uit die omgewing en nywerheidswêreld word gekonstrueer, meetkundig bepaal, drie-dimensioneel voorgestel, ontwikkel, ens. Die fisiese gebruik van tekengereedskap en –bord word vereis.

KURRIKULUM

Interpretasies, konstruksies, tekenvaardighede, projeksies, prentaansigte, skaaltekenes: meganiese samestellings en siviele werkstekene, perspektief en 3D tekene.

VAKAKTIWITEITE

Kopieer en vervaardig modelle, bring die praktyk na die klaskamer met behulp van navorsing en praktiese take. Probleemidentifisering en probleemoplossing. Ontwerpproses en tekenuitlegte.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Alle ingenieursrigtings, argitektuur, ingenieursontwerper, tekenaar, opmeter, bourekenaar en nog vele meer. Universiteit graadkursusse, uitstekende entrepreneursmoontlikhede soos byvoorbeeld die teken van huisplanne, ontwerpe ens.

• GASVRYHEIDSTUDIES

TOELATINGSVEREISTES

‘n Beperkte aantal leerders kan toegelaat word na gelang van die beskikbare infrastruktuur.

SPEZIALE VEREISTES

Leerders is verplig om prakties tydens restaurantaande na-ure te doen.

BENADERINGSWYSE

Stel die leerders in staat om

- vaardig te wees in die voorbereiding van voedsel en om kreatief te wees met die opdien daarvan
- basies entrepreneurskap in die voedselbedryf te ontwikkel
- kulturele verskille in kulinêre studies aan te spreek en
- om tegnologie aan te wend tot voordeel van die omgewing, gesondheid en veiligheid van ander mense in die hotelbedryf.

Die vak bevorder spanwerk, selfdissipline en onafhanklikheid.

VAKAKTIWITEITE

- Voedselvoorbereiding en diens in die opleidingsrestaurant.
- Uitstappies na instansies wat verband hou met die gasvryheidsbedryf.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Chef de Cuisine, verskillende chefsposisies, hotelbestuur en enige ander betrekking in ‘n hotel, buitelandse poste in die hotelbedryf, entrepreneursmoontlikhede soos eie restaurant, koffiehuis, gastehuis, spyseniering, ens.

• TOERISME

BENADERINGSWYSE

Prakties en teoreties. Portefeuljewerk wat ‘n praktiese komponent insluit.

KURRIKULUM

- Toerisme as ‘n interverwante stelsel met al die komponente van toerisme, rolspelers in die toerisme-industrie en navorsing oor werks- en beroepsgeleenthede.

- Verantwoordelike en volhoubare toerisme, gemeenskapsdeelname, ontgin toerisme-potensiaal in eie gemeenskappe, erfenisterreine en die belangrikheid van kulturele, natuurlike en geskiedkundige erfenis.
- Toerisme-geografie, attraksies en neigings word bestudeer.
- Kliëntediens en kommunikasie, asook 'n professionaliteit in 'n toerisme konteks.
- Bemark binnelandse toerisme en maak toerisme toeganklik vir alle Suid-Afrikaners tot voordeel van die hele land.
- Wêreldtoerisme-ikone en ligging.
- Vervoerdienste in Suid-Afrika en berekening van reiskoste, buitelandse valuta-berekeninge.
- Evalueer die Suidelike Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenskapslande as toerisme-bestemmings.
- Aanbieding van globale geleenthede in 'n toerisme-konteks.

VAKAKTIWITEITE

Binnelandse toere en vakuitstappies.

BEROEPSMOONTLIKHEDE

Toeristegids, toeroperateur, bestuur in die gasvryheidsbedryf, ontspanningsbedryf, bewarings- en ekotoerisme, sport- en rekreasiebestuur.

PRESTASIE-AANDUIDERS SOOS DIT OP DIE RAPPORT VAN DIE LEERDER SAL VERSKYN:

Prestasiepersentasie	Prestasievlak	Prestasiebeskrywing
80-100	7	Voldoen uitmuntend
70-79	6	Voldoen met meriete
60-69	5	Voldoen volgens standaard
50-59	4	Voldoen bevredigend
40-49	3	Voldoen
30-39	2	Voldoen gedeeltelik
0-29	1	Nie bereik nie

MINIMUM SLAAGVEREISTES:

- ✓ 40% vir huistaal,
- ✓ 40% in twee ander vakke
- ✓ en 30 % vir 'n verdere 3 vakke.

ALGEMENE OPMERKINGS RAKENDE VAKKEUSES:

1. Jy kies **nie nou 'n beroep nie**.
2. Kies 'n **vakpakket wat geleentheid** vir die toekoms kan bied.
3. Elke individu se **belangstellingsveld** moet in ag geneem word.
4. Indien jou **aanleg nie sterk is nie** en spesifieke **vakke** is nodig vir **toekomsstudie**, moet die leerder **ekstra hard werk**.
5. As daar reeds 'n **belangstelling in 'n beroepsveld** is, gaan kyk in **tersiêre instansies se jaarboeke** wat die studiekursus se vereistes is.
6. As daar reeds 'n belangstelling in 'n beroepsveld is, **gaan doen vroeg genoeg skaduwark by 'n firma**om seker te maak dit is werklik die loopbaan wat gevolg wil word.
7. Gaan lees gerus hierdie nuttige artikel, gedateer, 21 Januarie 2016, op MAROELA MEDIA, waar sake soos die korrekte vakkeuse, belangrikheid van TPT-punt, stappe om regte vakke te kies, Wiskunde of Wiskundige Geletterheid as vak, hanteer word:
<http://maroelamedia.co.za/goeiegoed/ouerskap/gr-9-vakkeuses-het-verreikende-gevolge/>
8. Op die volgende skakel het die Universiteit van Pretoria, 'n baie nuttige brosjure rakende vakkeuses vir graad 10.
<http://www.up.ac.za/af/juniortukkie/article/2208963/grade-10-subject-choices>

VAKVERANDERINGS:

Leerders word aangemoedig om 'n ingeligte besluit rondom hul vakkeuses te neem, sodat vakveranderinge tot die minimum beperk word. Dit verg baie inspanning vir 'n leerder om in te haal wanneer hulle 'n nuwe vak begin.

Graad 10: 'n Leerder mag 'n maksimum van twee vakke in graad 10 verander. Die sluitingsdatum van vakveranderinge sal op die skool se amptelike kommunikasie platforms aan die begin van kwartaal een van volgende jaar gekommunikeer word.

Graad 11: 'n Leerder mag 'n maksimum van twee vakke in graad 11 verander. Die sluitingsdatum van vakveranderinge sal op die skool se amptelike kommunikasie platforms aan die begin van kwartaal een van volgende jaar gekommunikeer word.

Graad 12: Geen vakveranderinge word in graad 12 toegelaat nie.

